

POVIJESNICA HRM DUBROVNIK — OD PRVIH INICIJATIVA DO OBRANE GRADA

Poštovane obitelji naših poginulih suboraca, poštovani uzvanici, dragi suborci i prijatelji! Danas želim govoriti o tome kako je nastala Hrvatska ratna mornarica Dubrovnik, kako smo se organizirali, gdje smo djelovali i što smo zajedno prošli u najtežim danima obrane našega grada.

Ne želim govoriti samo o postrojbi i njezinu ustroju. Želim govoriti o ljudima, njihovoj odluci da ostanu, preuzmu odgovornost i brane svoj grad onda kada je njegova sudbina bila neizvjesna.

Sve je počelo inicijativom ljudi koji su razumjeli da Dubrovnik mora organizirati vlastitu pomorsku i obalnu obranu.

Formirale su se dvije inicijativne skupine. Jednu su predvodili Miroslav Bilobrk i Braco Milošević, a drugu Željko Filičić i Siniša Tkalec. Iz tih inicijativa, uz odlučnost i zajednički rad, počeli su nastajati temelji naše postrojbe.

Odlučili smo se za mornaricu, oslanjajući se na pomorsku tradiciju Dubrovnika i činjenicu da grad, okružen morem, mora imati organiziranu obranu i s te strane.

Tada sam preuzeo zapovijedanje postrojbom i odgovornost za obalnu obranu. Do kraja toga dana, oko 23 sata, imali smo 180 ljudi na položajima.

Od skupine dragovoljaca trebalo je stvoriti organiziranu postrojbu koja će moći izvršavati zadaće u iznimno teškim ratnim uvjetima.

Ustrojili smo zapovjedništvo i satniju s pet vodova, komunikacijsku, logističku i tehničku službu, obavještajno-propagandnu informativnu službu te vojnu policiju, koja je djelovala od prvoga dana.

Posebno je važna bila obavještajno-propagandna informativna služba. Jedna od njezinih važnih zadaća bila je popunjavanje postrojbe ljudstvom. To se nije radilo samo slanjem poziva, nego ponajprije poticanjem ljudi da se dragovoljno uključe i preuzmu svoj dio odgovornosti za obranu grada.

Kako se razvijala situacija na bojištu, tako su se razvijali i naš ustroj, raspored i zadaće. U sastavu naše obrane djelovale su i obalno-topničke bitnice na Šipanu, Lopudu, Petki, Gorici i Trapitu. One su, uz ostale postrojbe i obrambene položaje, činile važan dio obrambenog sustava dubrovačkog područja.

Naši su ljudi bili raspoređeni na otocima i na kopnu. Branili smo Mljet, Kalamotu odnosno Koločep, Lopud, Šipan i Jakljan, a na kopnu smo držali položaje na području Sustjepana, Babina kuka, Grada, Boninova, Libertas Gorice, Petke, Bosanke i Strinčjere.

Naši su položaji i zadaće obuhvaćali i šire dubrovačko područje. U Župu dubrovačku stigli smo u svibnju, a u Konavle u listopadu 1993. godine. Djelovali smo i u dubrovačkom zaleđu, ovisno o potrebama obrane i razvoju ratnih događaja.

Posebno želim istaknuti naše ljude na položajima. Tijekom 1991/1992. godine na položajima smo proveli gotovo cijelu godinu, bez redovitih smjena i odlazaka kući. Pričuva nam je bila vrlo blizu prve crte, ali to nije značilo da su uvjeti bili laki. Živjeli smo i radili u okolnostima u kojima se od svakoga očekivala izdržljivost, odgovornost i spremnost da izvrši zadaću.

Veliku su ulogu imali naši vozači. Svakodnevno su dostavljali hranu, materijal i streljivo na položaje. To možda nije uvijek bilo vidljivo kao djelovanje na prvoj crti, ali bez takve logističke potpore obrana ne bi mogla funkcionirati.

U najtežim danima pokazala se i solidarnost ljudi izvan naše postrojbe, Glumci i djelatnici Kazališta Marina Držića nisu ostali po strani. Djelovali su na Sustjepanu i Koločepu te pomagali ljudima u dubrovačkim skloništima, a svojim su nastupima i aktivnostima doprinosili i izvan Dubrovnika, u Opatiji, Brinju i Zagrebu.

Nažalost, naš put obilježili su i gubici, Deset naših pripadnika položilo je život, dvojica su izgubila nogu u neprijateljskom minskom polju, a oko dvadeset naših ljudi bilo je ranjeno.

Njihova imena, njihova žrtva i njihove obitelji obvezuju nas da o povijesti naše postrojbe govorimo istinito i da je prenosimo budućim naraštajima. Ne smijemo zaboraviti ni one koji su se vratili kući s ranama koje se ne vide, ni one koji su godinama nosili teret ratnih iskustava.

Kako se ratna situacija mijenjala, mijenjala se i organizacija obrane. Dana 31. prosinca 1992. započelo je gašenje našega dotadašnjeg ustroja radi popune 163. dubrovačke brigade. Veći dio našega ljudstva prešao je u 163. brigadu, a manji dio u domobranske postrojbe. Topnička grupa nastavila je djelovati sve do 1995. godine.

Time se završavalo jedno razdoblje samostalnog djelovanja HRM-a Dubrovnik, ali nije prestajao doprinos ljudi koji su tu postrojbu stvarali i u njoj služili.

Kada danas pogledamo unatrag, moramo biti svjesni što smo napravili. U vrijeme kada je Dubrovnik bio opkoljen, kada je nedostajalo gotovo svega i kada se budućnost nije mogla predvidjeti, ljudi su se dragovoljno okupljali, organizirali i preuzimali odgovornost.

Nismo imali luksuz čekati idealne uvjete. Imali smo ono što je najvažnije: ljude koji su bili spremni ostati i braniti svoj dom.

Zato danas, kada obilježavamo 35. obljetnicu, ne slavimo samo osnutak jedne postrojbe. Odajemo počast svim našim suborcima, posebno poginulima i ranjenima, njihovim obiteljima i svima koji su ugradili dio sebe u obranu Dubrovnika.

Naša je obveza da istinu o tim danima čuvamo, da mlađim naraštajima prenesemo što se događalo i da nikada ne zaboravimo koliko su zajedništvo, povjerenje i odgovornost važni kada je najteže.

I neka nam i danas, kao i onda, ostane na srcu poruka koju smo svi razumjeli: nemojte nas izdati — nemojte izdati naše poginule, naše suborce, naš grad i vrijednosti zbog kojih smo se okupili.

Dragi suborci, ponosan sam na ono što smo zajedno stvorili. Ponosan sam na sve koji su nastavili naš puti koji danas organiziraju ovu obljetnicu. Oni nastavljaju ono što smo mi započeli, na nama je da im pružimo potporu i sačuvamo zajedničko nasljeđe.

Hvala vam na svemu što ste učinili.

Slava našim poginulim suborcima!

Zajedno smo jaki!

Text, Željko Čizmić

Dubrovnik, 29 rujna 2026